

КАЗУС №1

Видно от у-ние за сключен граждански брак Антон и Божана Димитрови са съпрузи от 10.10.1990г.

През 2008 г Красимир Петров продава на ищеца Антон Димитров следния свой недвижим имот: втори жилищен етаж от жилищната сграда за сумата 25 000лв. В нотариалния акт е посочено, че сумата е "платена изцяло в брой на продавача при подписване на нотариалния акт".

През 2019г. с решение на СРС бракът между Антон и Божана Димитрови е прекратен с развод по взаимно съгласие. В утвърденото от РС споразумение изрично е посочено, че „през време на брака съпрузите са придобили в режим на съпругеска имуществена общност недвижим имот, предназначен за жилище”, представляващ втори жилищен етаж от жилищната сграда съгласно документа за собственост. От мотивите се установява, че се касае именно за описания в нотариален акт от 2008г жилищен имот, по отношение на който РС след констатацията, че страните поддържат представеното от тях споразумение, в което са уредени „всички имуществени и лични отношения между молителите след прекратяването на брака”, го е утвърдил в горния вид, възпроизвеждайки го и в диспозитива.

След влизане в сила на споразумението Антон Димитров предявил иск да бъде признат по отношение на бившата си съпруга Божана Петрова за изключителен собственик на втори жилищен етаж от жилищната сграда, като придобит чрез трансформация на лични средства по време на брака. Цената на иска е 29 800 лв. Твърденията му най-общо се свеждат до това, че средствата за закупуването му изцяло са дарени от неговите родители.

Ответницата оспорва иска като неоснователен, поддържайки семейния произход на средствата за закупуване на жилището, получавани единствено и само от трудови правоотношения. Доколко родителите на бившият ѝ съпруг са му давали парични средства, той ги е похарчил в неуспешните си опити за самостоятелен бизнес.

Ищецът представил по делото нотариален акт, датиращ от 2007г., с който родителите му са продали собствения си недвижим имот за сумата от 30 000 лв. Същите са получили сумата към момента на подписване на договора и са превели 25 000 лв. по сметка на сина си- Антон Димитров. Два дни преди сделката за закупуване на втория жилищен етаж Антон Димитров изтеглил преведените му по сметката пари и ги превел на продавача.

ВЪПРОСИ:

1. Посочете правната квалификация, вида, предмета и надлежните страни.
2. Кой е родово и местно компетентния съд?
3. Подлежи ли исковата молба на вписване и какво е действието на вписването?
Обосновете се със съответните правни норми.
4. Как се разпределя доказателствената тежест по предявения иск?
5. Сделката за придобиване на недвижим имот, сключена от единия съпруг, има ли действие по отношение на другия?
6. Допустим и основателен ли е предявения иск при така установената фактическа обстановка?
7. Подлежи ли на касационно обжалване въззивно решение по казуса?

Отговори на казус №1 по гражданско–правни науки

1. Правната квалификация на иска е чл.23 ал.1 от СК, във вр. §4 ал.1 Пр. и Закл. Разп. СК /2009г./.

Видът на иска е положителен установителен. С него ищецът търси защита на абсолютното вещно право на собственост по отношение на целия недвижим имот, което макар и придобито по време на брака, е резултат на пълна трансформация на лични средства.

Надлежните страни са бившите съпрузи: Антон Димитров – ищец и Божана Димитрова – ответник, бракът между които е прекратен по взаимно съгласие по реда на чл.50 от СК.

2. Родово компетентен е районният съд/ по арг.чл.104 т.3 във връзка с чл.69 ал.1 т.2 от ГПК/.

Налице е специалната местна подсъдност- по местонахождение на недвижимия имот, съгласно чл.109 от ГПК, която изключва общата по чл.105 от ГПК и за която съдът следи служебно чл.119 ал.2 от ГПК.

3. Исковата молба подлежи на вписване на основание чл.114 б. “в” във връзка с чл.112 б. “з” от ЗС. Съгласно чл.114 б. “в” изр. второ придобитите от трети лица вещни права след вписването не могат да се противопоставят на ищеца. Съобразно ТР №3/2010г. по т.д. №3/2009г. на ОСГК на ВКС изискването за вписване на исковата молба не е изискване за редовност и съдържание, но неизпълнението на изричното указание на съда за вписване е основание за връщане на молбата. /т.1 и т.3 от ТР/. Освен това вписването на исковата молба по чл.114 ЗС има оповестително-защитно действие спрямо трети неучастващи в процеса лица. /подробно в т.2 на същото ТР/

4. Доказателствената тежест съобразно чл.154 ГПК по иск с правно основание чл.23 ал.1 СК и с оглед данните по казуса се разпределя както следва: Ищецът следва да проведе пълно и главно доказване, че бракът между страните е прекратен с влязло в сила решение за развод; че имотът е придобит по време на брака; че средствата за придобиване на процесния имот са му дарени от неговите родители и че именно с тези средства изцяло е заплатена цената на имота.

Ответницата може да проведе насрещно непълно доказване по наведените от нея възражения относно факта, че средствата за закупуване на жилището са получени от трудови възнаграждения, както и че ако има дарени от родителите средства на ищеца, те са вложени в негов бизнес.

5. След като се касае за имот, придобит по време на брака в режим на СИО, то съгласно чл.21 ал.1 СК и при липса на данни за възприет друг режим

между страните, следва да се приеме, че вещните права върху имота, придобити по време на брака, принадлежат общо на двамата съпрузи, независимо от това на чие име са придобити.

6. Искът е допустим, защото са налице всички положителни процесуални предпоставки за предявяването му и липсват процесуални пречки. Сключеното и утвърдено при развода споразумение между страните за уреждане на следбрачните им отношения, не се ползва със СПН и не е процесуална пречка да се води иск относно преуреждане на правата, предмет на споразумението.

Предявеният иск е неоснователен, защото е налице валидно утвърдено с влязъл в сила съдебен акт- споразумение по чл.51 от СК, в което изрично е посочено, че процесният имот е придобит през време на брака от съпрузите в режим на СИО. Споразумението е представено от ищеца с исковата молба, като същият изрично се е позовал на него във връзка с установяване както факта на прекратения брак, така и на уредените брачните въпроси и имуществените правоотношения между страните. Доколкото споразумението обективира изразената от страните пред съда воля за уреждане на всички отношения между тях в един акт, то и недопустимо е позоваване само на част от съдържанието на процесния документ. Затова и не е необходимо изрично възражение от страна на ответницата за недопустимост на установяването на факти, различни от установените вече в споразумението, както и въвеждането им в предметната рамка на спора. Това е така, тъй като се касае за вече уредени имуществени правоотношения във връзка с възникнала между страните СИО.

Споразумението не е изменено, прекратено, развалено или отменено. Одобреното със съдебния акт споразумение има договорен характер, обвързващ страните. То урежда освен брачни въпроси и имуществените отношения между съпрузите. Няма СПН, но има материално правните последици на договор за спогодба по чл.365 от ЗЗД. С него страните са запазили съсобствеността върху придобитото по време на брака жилище. Независимо че там не са посочили изрично обема на правата си в съсобствеността, искът по чл.23, ал.1 СК за пълна трансформация не може да бъде уважен, тъй като е разрешен въпроса за наличие на съсобственост между бившите съпрузи. Именно подписаното и утвърдено от съда споразумение препятства преуреждане на въпросите относно признатото от страните съпритежание правото на собственост върху жилището. Няма пречка обаче, ищецът да установява по-голям дял в съсобствеността чрез предявяване на иск за частична трансформация. /виж ТР №3/2015 от 29.11.2018г. по т.д. №3/2015г. на ОСГК/

7. При наличие на основанията по чл.280 ал.1 или 2 ГПК, съдебният акт на въззивната инстанция подлежи на обжалване на осн. чл.280 ал.3 т.1 ГПК, тъй като искът е за защита право на собственост върху недвижим имот и не са налице законови ограничения досежно цената на иска.

КАЗУС №4

С протокол за доброволно предаване по досъдебно производство по описа на РУ Габрово е бил предаден на разследващите органи на 18.02.2010 г. собственият на Румен Великов лек автомобил поради механична интервенция върху идентификационния номер на автомобила и налични пренабити номера. Автомобилът бил в добро общо състояние без видими значими външни повреди, видно и от снимковия материал по досъдебното производство. Същият е оставен за съхранение в тилова база на Районно управление на полицията в гр. Габрово. Автомобилът следвало да бъде регистриран за първи път на територията на Р България, тъй като бил внесен като употребяван автомобил от чужбина, но органите на КАТ констатирали нередовности, налагащи допълнителна проверка и поради това било образувано горното досъдебно производство за установяване наличието на извършено евентуално престъпление. Въпреки многобройните молби на собственика за връщане на автомобила с постановление от 07.02.2011г. Районна прокуратура-Габрово е отказала връщането му на собственика. След тази дата надлежните органи не са извършвали процесуално-следствени действия. Автомобилът бил върнат на собственика едва на 18.04.2016 г. с постановление на прокурор при Районна прокуратура – Габрово поради липса на данни за извършено престъпление от Румен Великов. При получаването на автомобила били установени множество повреди по същия. В резултат на това към момента на връщане на автомобила стойността на същия била 2 000 лв. Установено, че към момента на доброволното му предаване стойността му е възлизала на 10 000 лв.

ВЪПРОСИ:

- 1/ Може ли собственикът на лекия автомобил да претендира вреди, произтичащи от задържането на автомобила?
- 2/ Каква е правната квалификация и предмета на предявения иск? Аргументирайте се!
- 3/ Срещу кого могат да се насочат претенциите на собственика за вреди?
- 4/ Ако ответниците са повече от един, каква е тяхната отговорност и какво би било съединяването на исковете между тях?
- 5/ Кой съд е родово и местно компетентен по делото?
- 6/ Подлежи ли на изпълнение осъдителното решение, от кой момент и по какъв ред? Обосновете отговора си.

КАЗУС №5

Иван Петров и Мария Петрова, съответно брат и сестра, са били собственици по наследство от техния баща Драган Петров на ПИ УПИ V-123 с площ от 1000 кв.м, като в този имот има построени три сгради. През 1955 г. наследодателят Драган Петров учредява своя брат Петър Петров право на строеж в горепосочения недвижим имот и той в съответствие с така учредената суперфиция построява сграда. След смъртта на Петър Петров през 1983 г. сградата става собственост по наследство на неговият син Стоян Петров, който започва да я подобрява, като в резултат на това възниква конфликт между собствениците на земята и собственика на сградата.

Собственикът на сградата Стоян Петров предявява в съда иск против собствениците на дворното място Иван и Мария Петрови с искане да му бъде определена прилежаща част от УПИ V-123 за обслужване според предназначението ѝ на построената в имота жилищна сграда. От своя страна ответниците с отговора на исковата молба оспорват иска и предявяват насрещен иск за събаряне на процесната сграда с твърдения, че тя е незаконен строеж, поради липса на изискуемите строителни книжа и им пречи да упражняват правото си на собственост в пълен обем.

Прието е заключение на съдебно-техническа експертиза, която е определила минимално необходимата прилежаща площ от имота, която да послужи за обслужване според предназначението на сградата, възприето от съда при произнасяне по исковете.

Въпроси:

1. Посочете правната квалификация, вида и предмета и надлежните страни по предявените искове?
2. Характеризирайте вида на съединяването на исковете и съотношението между тях.
3. Как се определя родовата и местната подсъдност на исковете?
4. Подлежат ли на вписване исковите молби, като се обоснове със съответните правни норми? Какво е правното действие на вписването?
5. Как ще бъде разпределена доказателствената тежест в това производството по всеки един от исковете?
6. Предявените искове допустими и основателни ли са? Обоснове становището си.
7. В какъв срок е длъжен да се произнесе компетентния съд и от кога започва да тече срокът за въззивно обжалване? Въззивните решения подлежат ли на касационен контрол?